

4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΩΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙ»**

***ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ***

ΤΑΞΗ: ΣΤ1

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
Η ΔΑΣΚΑΛΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ
ΛΕΝΑ ΠΑΤΑΡΙΔΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2007-2008**

Ο καιρός των ονείρων

Μοιρασμένα όνειρα- να ονειρεύεται κανείς είναι παιγνίδι. Είμαι τυχερή! Το σπίτι μου βλέπει δύο-τρία δέντρα στριμωγμένα ανάμεσα σε 2 πολυκατοικίες, αλλά δέντρα. Ακούω το γείτονα να τα ποτίζει μετά μανίας όταν δε δουλεύει. Ο φίλος μου ο Χρήστος είναι και αυτός τυχερός. Πάνω από τις πολυκατοικίες βλέπει, αν σκύψει, ένα κομμάτι Όλυμπο. Ονειρεύεται να φτιάξει στην ταράτσα του ένα μικρό άλσος. Μένουμε στο κέντρο του πεζόδρομου της Κατερίνης. Όμως απέναντι από το 4^ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης αυτά τα δύο-τρία δέντρα δημιουργούν την ψευδαίσθηση μιας μικρής πολυτέλειας. Κάτω από αυτά τα δέντρα η κόρη μου άφηνε σημειώματα στις νεράιδες αναζητώντας τρόπους να επικοινωνήσει μαζί τους. Την παρακολουθούσα στην αρχή με χαρά και αργότερα την λυπόμουνα καθώς έψαχνε απεγνωσμένα να βρει σε ποια γλώσσα να τους μιλήσει. Έγραφε πάνω σε κορδέλες και τις έδενε σε κλαδιά, ζωγράφιζε μικρά κουρελάκια ή πολύχρωμα χαρτάκια ύστερα σκέφτηκε να κάνει σχέδια πάνω στα φύλλα. Είχε μεγάλη υπομονή, είχε το όνειρο, το πάθος και στο μικρό της μυαλό έλειπε μόνο η σωστή φόρμα. Είχε ανάγκη όμως ένα παραμύθι που θα ξεκινούσε στη μικρή αυλή του σπιτιού μας. Συζητούσε μαζί μου και έψαχνα να βρω την σωστή απάντηση. Να τις πω ότι δεν υπάρχουν νεράιδες, να την προσγειώσω στον κόσμο των μεγάλων; Δεν ήθελα. Εμείς ήμασταν αυτοί που της λέγαμε μετά μανίας παραμύθια και από την άλλη μεγάλωνε σ' ένα κόσμο με τόσα λίγα υλικά ονείρων! Όταν πήγε στην πρώτη Δημοτικού και έμαθε την αλφαβήτα, τη βρήκα ένα προχωρημένο απόγευμα να επαναλαμβάνει κάτω από τα 2 δέντρα: "άλφα, βήτα...". "Τι κάνεις;" τη ρώτησα. "Σουτ! Καλώ τις νεράιδες!". Με φώναξε δίπλα της. Οι μικροί της φθόγγοι παντρεύονταν με τους καθημερινούς ήχους της γειτονιάς μας. Τα αυτοκίνητα που περνάνε, ο Μήτσος που ψάχνει το σκύλο του, το κουδουνάκι του γάτου που πηδάει από μπαλκόνι σε μπαλκόνι και φυσικά ο διαρκής ήχος μιας ανοιχτής τηλεόρασης απ' όλα τα διαμερίσματα αλλά κυρίως από το απέναντι διαμέρισμα στον πρώτο. Εκεί μένει μια κουφή γιαγιά και η νοσοκόμα της που αλλάζει κάθε λίγο και λιγάκι.

Το μυαλό μου ακολουθεί τους ήχους στ' απέναντι διαμερίσματα ενώ η κόρη μου συνεχίζει άλφα...βήτα. Κάποια στιγμή διακόπτει θυμωμένη. Οι νεράιδες δεν θα 'ρθουν αν δεν τραγουδήσεις κι εσύ άλφα...βήτα. Αφοπλιστικό το σχόλιο, αφοπλιστικό και το ύφος της. Αμήχανα συγκινημένη από την άλλη αρχίζω να μουρμουρίζω άλφα...βήτα και σιγά-σιγά σβήνουν οι ήχοι απ' τα απέναντι μπαλκόνια κι είναι μόνο το άλφα...βήτα και η ανάγκη της κόρης μου για έναν καινούριο μύθο, στο δικό της σύγχρονο κόσμο. Κι είναι τόσο δύσκολο ν' ακούσεις τη φωνή

του μύθου σ' έναν κόσμο που έχει εντελώς ξεχάσει τους προγόνους του και τα μονοπάτια τους μέσα στην φύση.

Αυτή την ιστορία της κόρης μου θυμήθηκα διαβάζοντας μια εβραϊκή ιστορία. Ο Baal Shem Ton και ο πιστός του γραφιάς πάνε να προσκυνήσουν τους Αγίους Τόπους. Το καράβι δεν μπορεί να ηρεμήσει και οι ναύτες περικυκλώνουν τους Εβραίους θεωρώντας τους υπαίτιους της κακοτυχίας. Ο θάνατος μοιάζει βέβαιος. Το χειρότερο είναι ότι ο Baal Shem Ton έχει ξεχάσει όλες τις ιερές προσευχές και δεν μπορεί αν ζητήσει την βοήθεια του Θεού. Ο μαθητής του, τον παρακαλάει να προσπαθήσει αλλά δεν θυμάται τίποτα. Στο τέλος ο μεγάλος δάσκαλος και παραμυθός ζητάει από τον πιστό του γραφιά να θυμηθεί αυτός κάτι. Αργά, με δυσκολία, θυμάται τα 2 πρώτα γράμματα του εβραϊκού αλφάβητου. Αρχίζει δειλά να τα μουρμουρίζει με δυνατή φωνή. Άλεφ, Μπετ, Ο Baal Shem Ton επαναλαμβάνει τα γράμματα κι αυτά τα πιο απλά στοιχεία της γλώσσας έχουν μια τέτοια δύναμη που σώζονται από την καταστροφή.

Κάθε εποχή είναι εποχή αλλαγών, αλλά η δική μας είναι μια εποχή καθολικών μεταμορφώσεων. Πολλά απλά πράγματα ανατρέπονται. Ηλεκτρονικά μέσα, καινούργιες τεχνολογίες διάδοσης της πληροφορίας. Κι όμως όσο τρέχουν οι πληροφορίες τόσο δυσχεραίνει η ουσιαστική επικοινωνία των ανθρώπων με τα μέλη της οικογένειας, με τους φίλους τους, τους γείτονες, τη φύση. Μέσα σ' αυτή την καινούργια πραγματικότητα όλο και μεγαλώνει η ανάγκη για το αμετάβλητο. Και συχνά τα βασίλεια του "Μια φορά κι έναν καιρό" αποδεικνύονται πιο σταθερά από τους σύγχρονους γεωγραφικούς χάρτες. Τα τελευταία χρόνια αναβιώνει μια αρχαία τέχνη. Παραμυθάδες, νεοϊστορήτες, φεστιβάλ παραμυθιού, αποσπερίδες,... . Μήπως μέσα στον καλπασμό μιας μηχανικής καθημερινότητας μεγαλώνει ένα καινούργιο αίσθημα ότι η ανθρώπινη φωνή και η μνήμη είναι αντικαταστάτες; Μήπως αυτό που έχουμε ανάγκη είναι η ανανέωση ενός δυνατού δεσμού ανάμεσα σ' αυτούς που διηγούνται και σ' αυτούς που ακούνε; Μήπως είναι μια αντίδραση στη σύγχρονη βαρβαρότητα; Πως αλλιώς εξηγείται το όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για μια τόσο απλή φόρμα; Μήπως είναι η ανάγκη για μια ενδοσκόπηση, αν συμφωνήσουμε με την άποψη ότι οι ιστορίες των προγόνων μας ζούνε πάντα μέσα μας αλλά η φωνή τους δεν μπορεί ν' ακουστεί στους σημερινούς ρυθμούς της ζωής; Ή μήπως είναι η ανάγκη μας για τα απλά, τα παλιά αυτονόητα;

Η ανάγκη μας να ζήσουμε τη ζωή μας τελείως απλά ακριβώς όπως μια ιστορία; Μήπως είναι πάνω από όλα η ανάγκη να ονειρευτούμε έναν νέο μύθο; Άλλωστε σε διάφορους περιόδους της ιστορίας οι μύθοι δεν ήταν ο τρόπος να εξηγηθούν τα ανεξήγητα και συγχρόνως ένας διαρκής στοχασμός πάνω στα άλυτα προβλήματα της ζωής; Μήπως και η εποχή μας βρίσκεται ακριβώς στην ίδια στιγμή; Στη στιγμή που έχουμε ανάγκη

ένα σύγχρονο μύθο που θα μας μάθει ν' ακούμε ο ένας τον άλλον, ν' ακούμε τη φωνή της φύσης πριν την καταστρέψουμε τελείως;
Ποιος είναι ο ήρωας στα παραδοσιακά παραμύθια όλου του κόσμου;
Αυτός που διασχίζει τα σκοτεινά δάση, αυτός που νικάει τους δράκους, αυτός που τολμάει να τα βάλει με τα δύσκολα αλλά κυρίως που ακούει...
Αυτός που ακούει το ξωτικό, αυτός που ακούει το πνεύμα του δάσους, την κουρασμένη γυναίκα στην άκρη του δρόμου που μπορεί να 'ναι μια πανίσχυρη μάγισσα ή ένα καλό πνεύμα. Αν έχει τα αυτιά του κλειστά και κυρίως αν βιάζεται, θα προσπεράσει τη λύση του προβλήματος και θα είναι ανίσχυρος όταν θα χρειαστεί να τα βάλει με τα δύσκολα.
Στα παραμύθια λοιπόν μαθαίνουμε ότι η ανάγκη ν' ακούς είναι εξίσου ηρωική πράξη με τη μάχη μ' ένα δράκο με μια ντουζίνα κεφάλια.
Πώς λοιπόν ν' ανατρέψω την κόρη μου ν' ακούσει αυτό το διαφορετικό μέσα στο σούρουπο; Μήπως απλά εμείς ξεχάσαμε ν' ακούμε;
Μήπως αυτό είναι που έχουμε περισσότερη ανάγκη; Βιαστήκαμε να ονοματίσουμε κάποια πράγματα κι ύστερα τα ξεχάσαμε. "Απαραίτητη η φαντασία για ένα ευτυχισμένο παιδί..." Ναι βέβαια αλλά μήπως δεν χάνουμε ευκαιρία να διαμελίσουμε τα όνειρα του; Το μπουκλώνουμε με πληροφορίες.
Τρέχουμε να προλάβουμε να μην χτυπήσει το κουδούνι. Ο μικρός κοντοστέκεται: κάτι άκουσα μέσα στα δέντρα. Μια σαύρα ζητούσε απεγνωσμένα βοήθεια. Δίπλα σε ένα μαραμένο δέντρο στο κέντρο μιας επιβαρυμένης πόλης δεν βλέπω παρά δυο-τρία σκουπίδια πλαστικά. Ο μικρός επιμένει: άκου. Και ξαφνικά αισθάνομαι πόσο φτωχή είμαι. Πόσο δύσκολο είναι και για τους καλύτερους γονείς του κόσμου να μπορέσουν να ακούσουν την κραυγή για βοήθεια της μικρής σαύρας, την απελπισμένη ανάγκη του μικρού να μεταμορφώσει την πραγματικότητα για να μπορέσει να την βιώσει. Και ύστερα θέλω να πέσω στα τέσσερα, να βρω την μικρή σαύρα, αλλά η ώρα περνάει και το κουδούνι δεν ακούει ούτε σαύρες ούτε δάκρυα. Μόνο χτυπάει.
Μια από τις προκλήσεις της τέχνης της ανάγνωσης είναι να δώσει και πάλι νόημα στις λέξεις. Να σφυρηλατήσει υλικά ακόμα και αρχαία με τρόπο που να αντηχήσουν και πάλι στην κοινωνία και τις δυσλειτουργίες της. Το παραμύθι είναι σαν ένα βότσαλο που πρέπει να εμποδίζει την πόρτα να κλείσει.
Μέσα από την μισάνοιχτη πόρτα σκέφτομαι ξανά ένα μικρό κορίτσι που αναζητά το παραμύθι της επαναλαμβάνοντας τα μόνα γράμματα που ξέρει: άλφα, βήτα... Έναν μεγάλο δάσκαλο και παραμυθά να μουρμουρίζει τα δικά του γράμματα για να αποτρέψει μια καταστροφή. Ένα σύγχρονο παραμύθι που θέλει να δώσει και πάλι νόημα στις λέξεις. Λένε ότι οι μύθοι είναι μοιρασμένα όνειρα. Οι Αβοριγίνες της Αυστραλίας ονομάζουν την δημιουργία «Καιρός του Ονείρου» και τους μύθους τους όνειρα. Μήπως είμαστε ακριβώς σ' αυτό το σημείο; Όλο αυτό το

σύγχρονο ενδιαφέρον για τα παραμύθια είναι η ανάγκη να μοιραστούμε ένα όνειρο ή να ξαναονειρευτούμε ένα καινούριο μύθο;

Ένα όνειρο που χάνεται και ζητάει απελπισμένα βοήθεια, αυτή η μικρή σαύρα στο δρόμο για το σχολείο. Αρχίζει το παιγνίδι... με μια αλφαβήτα Α όπως αγάπη, Β όπως βήματα, Γ όπως γεγονότα, Δ όπως διαβατάρικα, Ε όπως ελπίδα, Ζ όπως ζωή, Η όπως ήττα, Θ όπως θυμός, Ι όπως ιστορίες, Κ κτυπήματα, Λ λάθη, Μ όπως μαλώματα, Ν όπως νίκες, Ξ όπως ξύλο, Ο όπως ομάδα, Π όπως πρώτος, Ρ όπως ρω, Σ όπως σωτήρας, Τ όπως τόπι, Υ όπως υπερήφανος, Φ όπως φίλος, Χ όπως χαρά, Ψ όπως ψέμα, Ω όπως ώρα για ξεκούραση!!!

Η παρουσίαση

Καλημέρα σας.

Χαιρόμαστε που είμαστε εδώ και που είστε μαζί μας.

Το παιγνίδι ως ανάγνωση, η ανάγνωση ως παιγνίδι.

Κινητά και κινούμενα παιγνίδια μέσα από τις εικόνες.

Ομάδα ανάγνωσης και βιωματικό εργαστήρι γραφής μέσα από το λογοτεχνικό λόγο και τον εικονικό των μαθητριών και των μαθητών της ΣΤ¹ του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Κατερίνης 2007-2008.

Ευχαριστούμε τους μαθητές του ΣΤ₁ του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Κατερίνης της περσινής χρονιάς 2006-2007 διότι στη βιβλιοθήκη μας υπήρχαν τα βιβλία τους καθώς και τα έργα τους. Αυτά μαζί με τα υπόλοιπα βιβλία στάθηκαν η δική μας γλωσσολαλιά πολύτιμη πηγή για εμάς. Πήραμε τις εικονογραφήσεις των παιδιών βάλουμε και τις δικές μας και φτιάξαμε την τράπουλα του Προπ για το «Λυπημένο αρκουδάκι», την «Τελευταία μαύρη γάτα» του Τριβιζά και το αφιέρωμα στους Έλληνες ποιητές μας. Με αυτά που είχαν παράγει κατασκευάσαμε τα δικά μας παιγνίδια: Χάρτινα καράβια ανάγνωσης και γραφής που εκτίθενται στην έκθεση. Έτσι «παίξαμε» δεν πετάξαμε τίποτα. Παίξαμε με τη φαντασία, το λόγο, την κίνηση δημιουργήσαμε πάνω σε αυτά, φτιάξαμε ένα εκπαιδευτικό παιγνίδι ανάγνωσης που σε λίγο θα παρακολουθήσετε. Μάθαμε να μην πετάμε τίποτα. Ανακυκλώσαμε σκέψεις, όνειρα, ιδέες και πράγματα. Είδαμε ως παιγνίδι την προτροπή να συνεχίσουμε και εμείς ανακυκλώνοντας τις δικές τους εργασίες και μέσα από έργα δημιουργικής γραφής και ζωγραφικής φτιάξαμε τα δικά μας. Άλλωστε ένα παιγνίδι ήταν και αυτό.

Που μπαίνει η πολιτική κουζίνα μέσα σ' όλα αυτά; Είναι η ίδια γεύση της Ανατολής που έχουμε μέσα μας, η γεύση της καθημερινότητας των πολιτών μιας πόλης που ξέπεσε αλλά δεν έχασε το μοναδικό και το υπέροχο. Μέσα από το βαρύ άρωμα των μπαχαρικών, σκονισμένος από την κανέλα, και το μοσχοκάρυδο, ο μικρός Φάνης ξαναθυμάται παίζοντας με τις αναμνήσεις... Η πολιτική κουζίνα του Τάσου Μπουλμέτη είναι μια

ευγενική, τρυφερή ματιά στα ντουλαπάκια με τα παιδικά παιχνίδια ενός μικρού αγοριού από την πόλη των αιώνων. Το "σπίτι" - το παιδικό παιχνίδι και ο ρόλος στη μνήμη μας έβαλε σ' ένα παιχνίδι συναισθημάτων. Αναγνωρίζουμε τα συναισθήματα παίζουμε με τα δικά μας και έχουμε παιχνίδια τρυφερότητας, γέλιου, σχήματα, λόγια, σκέψεις και εικόνες. Ένα σύμπαν ολόκληρο από κινούμενες εικόνες έρχεται να συναντήσει την βιβλιοθήκη του σχολείου μας. Και οι χάρτινοι μυθιστορικοί ήρωες, της Σ. Παράσχου, του Γιάννη Τζανακάρη, της Άλκης Ζέη, της Διδώ Σωτηρίου, του Γιάννη Τζανή έρχονται να μας πιάσουν από το χέρι. Παιχνίδια ρόλων όπου διαβάζοντας τη στιγμή, αναπολούμε τι έχουμε κερδίσει ή τι έχουμε χάσει. Αναρωτιόμαστε αν ο ήρωάς μας μάς χρειάζεται κάποτε ίσως η μοναξιά γίνει λιγότερο προβληματική.

Η μνήμη όπου κι αν την αγγίξεις πονεί.

Πόσους αποχαιρετισμούς δε μετρήσαμε άραγε ο καθένας μας στις προσωπικές μας ιστορίες και όλοι μαζί στην μνήμη μας; Βρίσκουμε τον εαυτό μας εκεί γύρω στα 12 χρόνια μας να προσπαθεί να μεταφράσει εικόνες μνήμης από παιχνίδια που παίξαμε, που διαβάσαμε, που ζήσαμε, που μας ανάγκασαν να τα παίξουμε. Με αυτά καθώς τα θυμούμαστε ξεπερνούμε στιγμιαίους πόνους, ξαναγευόμαστε μυρωδιές και αρώματα από μια ζωή με παιχνίδι που δεν βρίσκετε γύρω μας αλλά έχει φωλιάσει μέσα στην ψυχή μας. Εκείνες τις φορές, αισθανόμαστε μάλλον αμήχανα, δεν χωράμε στον κόσμο που εσείς οι μεγάλοι "κατασκευάζετε" για εμάς. Δεν καταλαβαίνουμε πώς λειτουργεί, τι ρόλο έχουμε εμείς μέσα σας, τι ζητάτε από εμάς. Κι όπως συμβαίνει συχνά όταν δεν μπορούμε να εξηγήσουμε την παράξενη νοσταλγία που μας κατακλύζει αδιαφορούμε, κλεινόμαστε στον εαυτό μας ή γινόμαστε επιθετικοί. Και στις 2 περιπτώσεις "παίζουμε" ή "σας παίζουμε"! Κατασκευάζουμε χάρτινους πύργους, κλεινόμαστε αγκαλιά με τον ήρωα, φίλο, συμπαίκτη του παιχνιδιού που μας καταλαβαίνει ή αντιγράφουμε τα στοιχεία εκείνα του ήρωα που διαβάσαμε για να "παίξουμε" με εσάς. Κι έτσι η σκληρή ζωή γίνεται παιχνίδι. Παιχνίδι μνήμης-παιχνίδι ρόλων-παιχνίδι ευχαρίστησης, ανάγνωσης, ζωής τελικά. Η δική μας πραγματικότητα όμως μας πολεμά, γυρεύει να επικρατήσει. Και τα καταφέρνει! Και ένα δάκρυ ισορροπεί στην άκρη των βλεφάρων παρέα με φωνές, καβγάδες, προβλήματα, ήττες ή νίκες. Παιχνίδια ομαδικά, μοναχικά αγορίστικα και κοριτσίστικα, ήρωες με ρόλους που μας ταιριάζουν με προβλήματα ίδια με τα δικά μας ή διαφορετικά: Ευφροσύνη, Ευγενία, Μαρία, Κυβέλη, Γιώργος, Θοδωρής, Άννα, Παναγιώτα, Γιώργος, Δημήτρης, Παναγιώτα, Αλέξανδρος, Αλέξης, Μαρία, Ελευθερία, Δήμητρα, Μελίνα, Βάγια, Ιωάννα, Θοδωρής, Δημήτρης, Γιάννης και Κωστής μπερδεύονται γλυκά και αρχίζουν το παιχνίδι...

Αρχή ταινίας

Η ματιά προς το σύμπαν είναι μια ματιά των παιχνιδιών προς το μέλλον. Λογαριάζεται συνήθως ως μία εξωτερική ματιά, προς τον κόσμο, ελάχιστα παιδικά. Ο Φάνης Ιακωβίδης (Γιώργος Χωραφάς) κατάφερε να γίνει καθηγητής αστροφυσικής παίζοντας με τους πλανήτες και να κοιτάζει μπροστά στην ζωή του, χωρίς αυτό το "μπροστά" να σημαίνει πως η ματιά του συγκεντρωνόταν σε κάτι. "Επαιζε" η ματιά του. Μια ζωή που την λέγαμε "τακτοποιημένη" εκτός από κάποιες μικρές, "ιστορικές" λεπτομέρειες που όταν τις καλοσκεφτότανε, τον έκαναν να χαμογελά. Παιχνίδια συναισθημάτων. Παίζει η ζωή, παίζει το πρόσωπο, το βλέμμα γλυκαίνει και η ανάμνηση του παιχνιδιού τον κάνει να ξεπερνά τα προβλήματα. Η οικογένειά του ερχόταν από την Κωνσταντινούπολη τα παραγμένα χρόνια της δεκαετίας του '50. Τα πάντα στην ζωή του όταν το καλοσκεφτόταν είχαν προσδιοριστεί από Ιταλία, τα χρόνια που έζησε στην Πόλη, μια πόλη που φαινόταν να σημαδεύει τους κατοίκους τους, ξένους και Ρωμιούς. Η επαφή με το παρελθόν του...

Βυζαντίου που ξεφύτρωνε από τις καθημερινές κουβέντες, τη σοφία του παππού, για την μυστική μαγιά του κόσμου, ενώθηκαν αξεδιάλυτα και παντοτινά στην ψυχή του. Και τον καθόρισαν. Όλα όσα διάβαζε άκουγε, ζούσε στον τόπο του έφτιαξαν τη στάση του στη ζωή, το δικό του παιχνίδι.

Ο παππούς Βασίλης (Τάσος Μπάντης) έχει ένα μπακάλικο στην Πόλη μα είναι κάτι περισσότερο. Διαθέτει συμπυκνωμένη μέσα του την σοφία της απλότητας. Καταλαβαίνει τον κόσμο μέσα από την μαγειρική κατορθώνει παίζοντας με τον μικρό εγγονό να δει τα πράγματα με τα δικά του μάτια. Παππούς και εγγονός κάθονται στην σοφίτα του μπακάλικου και ερμηνεύουν τα παιχνίδια του κόσμου: το σύμπαν και την θέση της Γης σ' αυτό, την πολιτική, τα αισθήματα τι κρύβεται πίσω από τα παιχνίδια της ανθρώπινης συμπεριφοράς, τον ερχομό της αλλαγής, την νοσταλγία της πατρίδος. Η σοφίτα καταφύγιο γίνεται ένας κλειστός τόπος παιχνιδιού και το παιχνίδι αρχίζει: κάθε συναίσθημα και κανόνας σκέψης αφήνουν πίσω το άρωμα ενός μπαχαρικού η κανέλα για το "ναι", το αλάτι της επιστροφής, το γαρύφαλλο της υπόσχεσης. Οι καρτ-ποστάλ κάρτες εικονογραφημένες από την Ελλάδα υπενθυμίζουν την παράλληλη ύπαρξη ενός κόσμου. Η Αθήνα έχει την μυρωδιά του μοσχοκάρυδου και το γραφικό χαρακτήρα του θείου που ταξιδεύει. Η πόλη κομμάτια γραφής και εικόνας από την "Δακρυσμένη Μικρασιά" του Γιάννη Τζανακάρη και "Τα ματωμένα χρώματα" της Διδώ Σωτηρίου.

Στο ίδιο παταράκι του μανάβικου - το παιχνίδι σοφίτα συνεχίζεται... Ο Φάνης βγάζει και ξαναβγάζει τις καρτούλες που του στέλνει ο θεός από τα μέρη που επισκέπτεται. Τις δείχνει με περηφάνια στη μικρή Σαίμέ με την οποία παίζουν μαζί το "σπίτι": υποκρίνονται ότι μαγειρεύουν παίρνοντας υλικά από τα στοιβαγμένα σακιά του παταριού. Είναι 2

παιδιά που παίζουν ευτυχισμένα. Η Σαϊμέ χορεύει -παίζει με τις κινήσεις και τα βλέμματα- τόσο όμορφα. Δεν ξέρει ακόμα τα παιχνίδια που θα τους παίξει η ζωή...

Οι γονείς ενός παιδιού (Ιεροκλής Μιχαηλίδης και Ρένια Λουιζίδου), που κλίνεται στην κουζίνα για να "παίξει" με τις συνταγές του παππού, τι μπορούν να κάνουν; Σίγουρα όχι και πολλά. Πέρα από την αγωγή του παιδιού και την αρρενωπότητα της συμπεριφοράς του. Το ίδιο άραγε δεν ισχύει και σήμερα;

Το παιχνίδι της ζωής της οικογένειας χαράσσεται γύρω από το τραπέζι. Αλλά τι τραπέζι κι αυτό! Παιχνιδίζουν τα χρώματα στα πιάτα, στη γεύση, καθησυχάζεται η ζωή. Ο κύκλος του παιχνιδιού γύρω από το κυκλικό τραπέζι. Η αγωνία του αύριο, της νίκης ή της ήττας στο ίδιο πιάτο με την καθημερινή ευχάριστη, η καχυποψία του συμπαίκτη, του διπλανού, του ξένου δίπλα στη φιλία και την εγκαρδιότητα. Ο παππούς κατανοεί. Αυτό μοιάζει να είναι και η λύση για όλα. Οι μεγάλοι κατανοούν και οι μικροί αντιδρούν άραγε σήμερα;

Όμως η λύση -που δεν βρήκαμε στα επίσημα βιβλία Ιστορίας, αλλά στα βιβλία της βιβλιοθήκης μας- στα προβλήματα των Κωνσταντινουπολιτών δεν θα είναι η κατανόηση της διαφορετικότητας από την άλλη πλευρά, αλλά η εξαφάνιση της ελληνικής χριστιανικής ομογένειας. Όλα μοιάζουν να καταρρέουν όταν η τούρκικη κυβέρνηση αποφασίζει να "παίξει" με τους Έλληνες, να διώξει όλους τους Έλληνες της Πόλης που έχουν ελληνική υπηκοότητα. Πρέπει να διαλέξουν. Λες και έχεις να διαλέξεις σε ποια ομάδα θα πας για να 'σαι με τον αρχηγό, τον ισχυρό. Η επιλογή στην ουσία, λέει ο Τζανακάρης στη "Δακρυσμένη Μικρασία" και η Τομαή Κωνσταντινοπούλου στο "Μυστικό της Μυρτώς" είναι πάντα μια απάτη. Επιλέγεις από τις δυνατότητές σου το καλύτερο δυνατό, που δεν είναι πάντα-μάλιστα, σχεδόν ποτέ! – αυτό που θες. Οι Έλληνες κλήθηκαν να επιλέξουν. Η οικογένεια; θα χώριζε: τα νέα μέλη θα έφευγαν για την Αθήνα, ο παππούς θα έμενε πίσω. Ο μικρός αναγκάστηκε να φύγει. Πήρε μαζί του μόνο το "σπίτι" - το παιχνίδι μνήμης...

Ο αποχαιρετισμός ήταν βεβιασμένος. Το βλέμμα γύριζε πίσω ξανά και ξανά στον παππού, στη σοφίτα-παιγνίδι, στο σταθμό, στον παππού, στην Πόλη, στα χαμόγελα, στα σαββατοκύριακα στο Βόσπορο, στη μυρωδιά του καφέ, στους σάκους με το μπαχάρι, στο κύκλο κίνησης των πλανητών, και στο παιγνίδι του παππού: στο αλάτι που "ήταν η Γη αλλά και στην Αφροδίτη που ήταν η κανέλα", στον παππού, στη Σαϊμέ και στα παιχνίδια της, στη Σαϊμέ που κοίταζε πίσω, στο σταθμό, στον παππού. Το μοσχοκάρυδο της Αθήνας αποδείχθηκε πικρό για τον Φάνη όπως πικρό αποδεικνύεται το τέλος του παιγνιδιού για αυτούς που χάνουν. Η διδακτορία είχε στο μεταξύ ξεσπάσει και όλα τα προμηνύματα ήταν σκοτεινά. Έπρεπε να συντηρηθεί, να μεγαλώσει. Σκληρό καρύδι ο μικρός. Τα κατάφερε ο ήρωάς μας διατηρώντας εκείνη τη σιωπή που

κάνει τους άλλους να νομίζουν πως όλα καταλάγιασαν, ότι όλα πάνε καλά. Παιγνίδι επιβίωσης κι αυτό. Και έτσι συνεχίζεται η ζωή. Μέχρι που σίγουρα το πιστεύουμε όλοι. Ακόμα και οι προβληματικοί ήρωες των μυθιστορημάτων που διαβάσαμε. Και το παιγνίδι που ξεθωριάζει και η πραγματικότητα που μας διαψεύδει και ο καιρός που είναι δύσκολος και οι άνθρωποι που παίζουν μεταξύ τους. Ο πατέρας γνώριζε πως "κανείς μας δε θα την άφηνε την Πόλη". Ο χρόνος κυλούσε –ο χρόνος στο παιγνίδι που μας παρασέρνει. "Δεν φύγαμε μας απέλασαν". Και το κουτί-σπιτάκι τον ακολουθεί στην αυλή του σχολείου. Και ο κόσμος όλος συγκεντρώνεται στη μνήμη. Στη στιγμή που το παιγνίδι τον δένει με αυτό που πεισματικά δεν ήθελε ποτέ να χάσει: Τη μνήμη, τα παιγνίδια της, το ρόλο του, το νικητή, το χαμένο, το κέρδος, το χάσιμο. Και εκεί αχνά η Σαϊμέ να του χαμογελά με παιγνίδια τρυφεράδας, γλυκιάς προσμονής. Μία γεμάτη στιγμή, που ξεχειλίζει φως. Ο μοναδικός ανθρώπινος κρίκος με το παρελθόν μοιάζει να 'ναι η μικρή Σαϊμέ. Όχι όμως ως πρόσωπο. Αλλά ως παιχνίδισμα, ως σκίρτημα, ως ανάμνηση. Το κουτί, το παιγνίδι, το συναίσθημα. Τη βρίσκει πάλι παντρεμένη με μια κορούλα. Όμως ο σύζυγος της Μουσταφά, συμπαίχτης και παιδικός φίλος, θα καταφέρει να την ξανακερδίσει και να την πάρει να φύγουν για την Άγκυρα. Ένας αποχαιρετισμός καθώς ένα παιδί χορεύει, παίζοντας με το σώμα, την έκφραση... και ένα κουδούνι δίνει το τέλος του παιγνιδιού...

Άλλος ένας αποχαιρετισμός. Τι παιγνίδια σου παίζει η ζωή! Ο Φάνης περιπλανιέται στα μελαγχολικά τοπία της Πόλης. Έχει ζητήσει πανεπιστημιακή θέση για το μάθημα της Αστρονομίας. Να διδάξει το παιγνίδι του σύμπαντος στην πόλη που αποτελεί το κέντρο του παιγνιδιού γι' αυτό. Καταλήγει στο μπακάλικο του παππού του, στα απομεινάρια της σοφίας που θυμόταν και ξαναθυμόταν στα παιγνίδια σκέψης. Βάλθηκε να μαζεύει κόκκους από μπαχαρικά πεσμένα στο πάτωμα της σοφίας, ανάκατα με τη σκόνη και τα άχρηστα υλικά. Βρήκε μοσχοκάρυδο, κανέλα, αλάτι, πιπέρι, χαρτιά... "Κοίταξε" είναι όλα σαν τότε...για να δούμε...η κανέλα θα είναι η Αφροδίτη, το αλάτι η Γη, και η ζωή το παιγνίδι. Όλο το σύμπαν έμοιαζε να πλανιέται στον ουρανό της σοφίας! Όλο το σύμπαν του ήταν εκεί, στην Πόλη! Όλα τα παιγνίδια τοποθετημένα στο ντουλαπάκι των αναμνήσεων, ένα ένα έβγαιναν στο φως. Λίγο φως πάνω στα παιγνίδια της μνήμης. Λίγο φως στα παιγνίδια που έχουμε μέσα μας. Μια προσεκτική ανάγνωση των όσων παίξαμε και στους ρόλους που μερικές φορές βρίσκουμε τον εαυτό μας να ξαναμαγεύεται και να θυμάται παιγνίδια που ζήσαμε. Παραμένουν ως μνήμη. Και πολλές φορές τα παιγνίδια που μας πονέσανε προσπαθούμε να τα διώξουμε. Το ξέρουμε πολύ καλά. Αντλούμε ευχαρίστηση, διαβάζουμε αναπολώντας κάποια στιγμή του παιγνιδιού που κερδίσαμε ή χάσαμε! Όμως ό,τι κι αν συμβεί, το παιγνίδι συνεχίζεται... Αυτός είναι ο κανόνας του.

4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΩΣ
ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΣΤ1

(ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ: 2007-2008)

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΜΝΗΜΗ

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗ ΖΩΗ

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΞΕΧΝΑΜΕ

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΠΑΙΖΟΥΜΕ

ΤΟ «ΣΠΙΤΙ» - ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ
ΤΗΝ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ»
ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΜΠΟΥΛΜΕΤΗ.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ
ΠΑΙΖΩ Μ' ΑΥΤΑ.

ΤΡΥΦΕΡΟΤΗΤΑ, ΣΤΙΓΜΕΣ, ΣΥΜΠΑΝ,
ΓΕΛΙΟ, ΣΧΗΜΑΤΑ, ΛΟΓΙΑ, ΣΚΕΨΕΙΣ,
ΕΙΚΟΝΕΣ...

ΟΠΟΥ ΚΙ ΑΝ ΑΓΓΙΞΕΙΣ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΝΑ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΡΟΛΩΝ

ΠΑΙΖΩ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΤΛΗΣΩ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΜΝΗΣΗ

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ,
ΑΝΑΠΟΛΩΝΤΑΣ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΕΧΩ
ΧΑΣΕΙ Ή ΕΧΩ ΚΕΡΔΙΣΕΙ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΖΩΗΣ

«Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ»

ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΜΠΟΥΛΜΕΤΗ

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΤΡΥΦΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

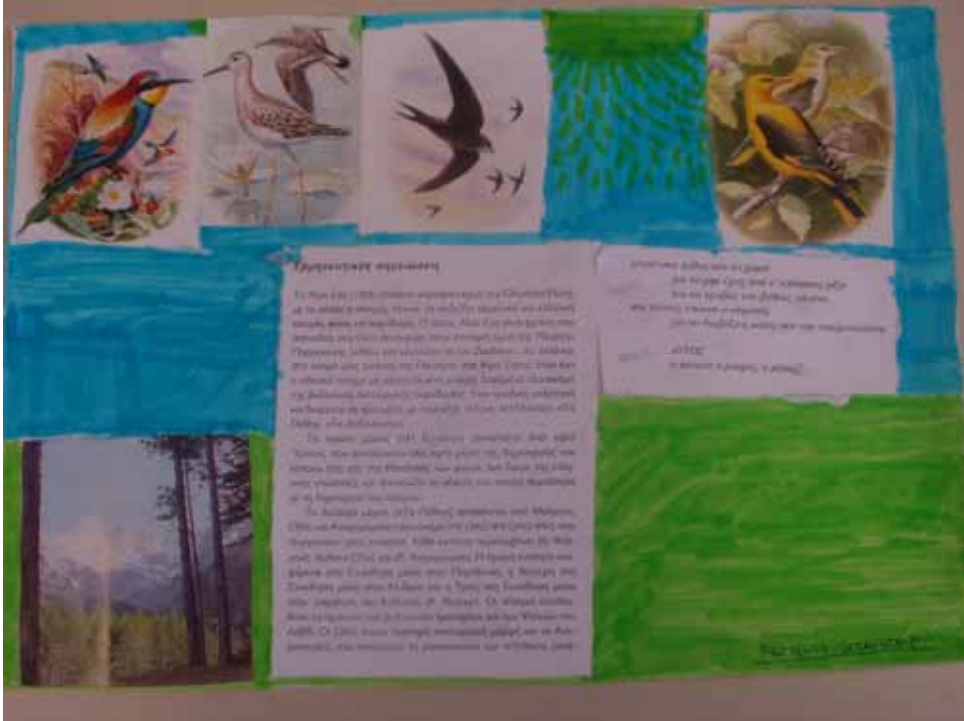
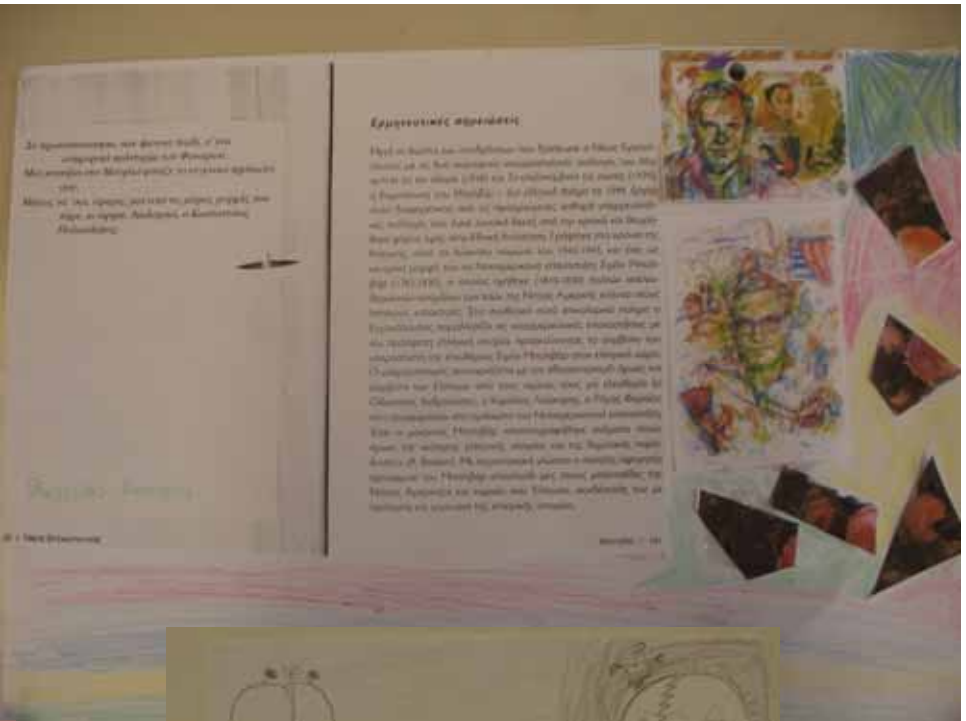
ΣΤΟ ΝΤΟΥΛΑΠΑΚΙ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΕΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥ ΑΓΟΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ

ΠΟΛΗΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΠΡΟΒΟΛΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

«ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ»
ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΜΠΟΥΛΜΕΤΗ

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Οδύσσειας για τον Έλληνα ποιητή. Ημερομηνία γεννήσεως: 1912. Ημερομηνία θανάτου: 1996. Οδύσσειας για τον Έλληνα ποιητή. Ημερομηνία γεννήσεως: 1912. Ημερομηνία θανάτου: 1996.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Οδύσσειας για τον Έλληνα ποιητή. Ημερομηνία γεννήσεως: 1912. Ημερομηνία θανάτου: 1996.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Οδύσσειας για τον Έλληνα ποιητή. Ημερομηνία γεννήσεως: 1912. Ημερομηνία θανάτου: 1996.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Οδύσσειας για τον Έλληνα ποιητή. Ημερομηνία γεννήσεως: 1912. Ημερομηνία θανάτου: 1996.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Οδύσσειας για τον Έλληνα ποιητή. Ημερομηνία γεννήσεως: 1912. Ημερομηνία θανάτου: 1996.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

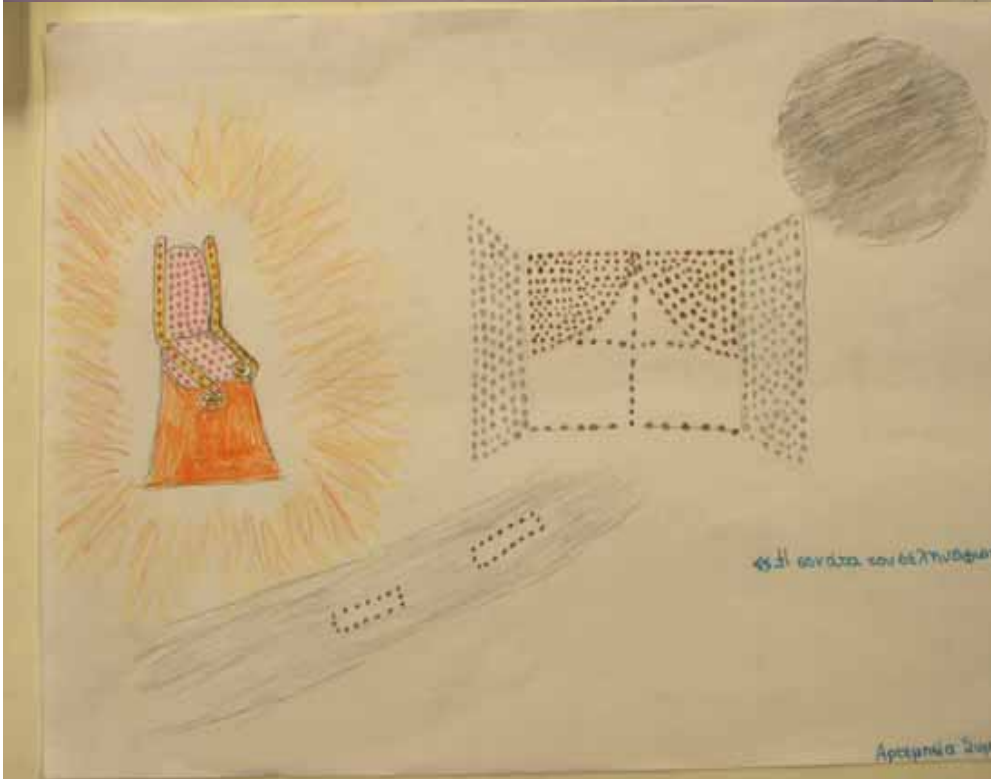
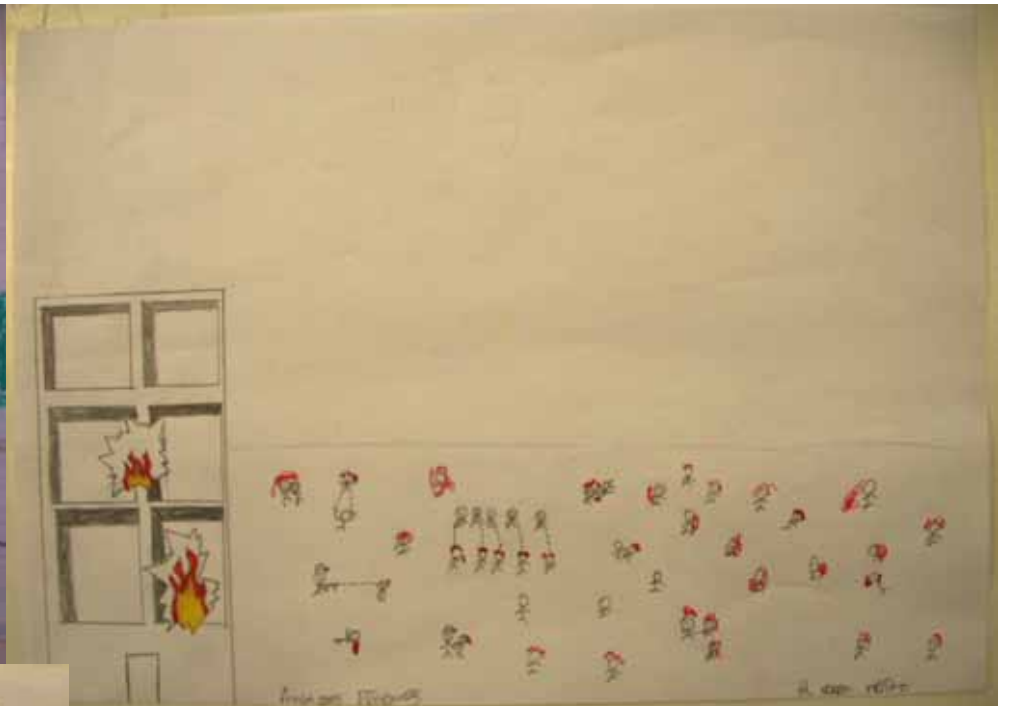
Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ

ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ
ΠΑΙΞΟΥΜΕ ΜΕ ΤΙΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ
ΝΑ ΤΙΣ ΖΗΣΟΥΜΕ ΦΤΙΑΧΝΟΝΤΑΣ ΤΕΣ
ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ

ΠΟΙΟΣ ΞΕΡΕΙ
ΙΣΩΣ Η ΖΩΗ ΓΙΝΕΙ ΤΕΛΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΠΟΥ Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ
ΘΑ ΜΑΣ ΚΑΝΕΙ ΑΠΛΑ ΝΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑΜΕ
ΚΙ ΕΤΣΙ ΝΑ ΠΡΟΧΩΡΑΜΕ...

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΣΤ1 (2007-2008)
4ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΟ ΤΟΥ
16ου ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΑΡΩΓΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ. ΧΩΡΙΣ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ
ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ ΤΟ «ΠΑΙΧΝΙΔΙ» ΜΑΣ ΘΑ ΗΤΑΝ
ΑΠΛΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ. ΤΩΡΑ ΠΙΑ ΤΟ ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΜΑΣ
ΜΕΤΑΣΧΗΜΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ

Η ΔΑΣΚΑΛΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ
ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ : 2007-2008